Herriaz eta botereaz zenbait apunte

IDURRE ETXABE (GOGOETA*TALDEKO KIDEA) :: 28/04/2020

Zer da Herri Boterea? Zer da Herria? Zer da boterea? “Euskal Herria eta Herri Boterea” izeneko gogoeta taldea abiatu genuen 2019. urtearen bukaeran, hainbat hausnarketa,eztabaida eta lanketari ekiteko. Asmo eraikitzailearekin, txoko ezberdinetatik etorritako lagun talde bat elkartu ginen, bizipen eta militantzia ibilbide anitzekoak. Herri Boterearen baitan dauden gaien inguruko gogoetak abiatzeko, munduko leku ezberdinetatik jasotako idatzien lanketa izan dugu oinarri, eta testuen irakurketa, azterketa eta eztabaida metodoa.

Herri botereaz hitz egiteko, Herriaz eta Botereaz hitz egin behar dugu lehenik. Kontzeptu horien inguruan azken bi mendeetan asko idatzi da eta ikuspegi anitzetatik hausnarketa desberdinak egin dira. Testuen konpilazio luzea egin ahalko litzateke, baina gure asmoa ordea, oinarrizko hurbilpen bat egitea da, eta batez ere, Herria eta Boterea kontzeptua “herri boterea” ikuspegi herritarra eta militantearekin lotu dituzten hausnarketekin lotzea da. Eremu horretan, erreferentzia asko daude eta ez dugu nahi erreferentzia guztien bilduma bat egin. Testu honen asmoa xumeagoa da: Herriaz eta Botereaz, herri boterearen klabean hausnartzeko interesgarriak izan daitezkeen oinarrizko aipu edota ideiak mahai gaineratzea da. Gogoeta honen puzzlea nonbaitetik hasteko, lehenengo pieza jartzeko.

Horretarako, kontzeptu horiei hurbilpen bat egiteko, gaurko idazkian, hiru testu desberdinak erabilibi ditugu. Alde batetik, Miguel Mazzeoren (MM) “Notas para una definición de poder popular”, El sueño de una cosa. Introducción al poder popular liburuaren lehenengo kapitulua; Bigarrenik, Hector Hernándezen (HH) “Poder y sujeto popular” testua. Azkenik, Guillermo M. Caviasca-en (GMC) “Poder popular, Estado y revolución” testua, Reflexiones sobre el poder popular liburuaren kapitulua.

Interesgarriak izan daitezkeen aipuak hartu ditugu ideia-gako garrantzitsu batzuk barnebiltzen dituztelako. Hain zuzen, ideia-gako horien arabera jaso ditugu.

HERRIAZ, SUBJEKTUAREN GARRANTZIA

“Ez dago botererik, subjekturik gabe (subjektu hitzaren zentzu bikoitzean, elementu edo subjektu gisa) eta ez dago subjekturik energia elektrikorik gabe (botere hitzaren bi zentzuetan, potestas eta potentia). Beraz, Herri boterearen eraikuntzak, boterea eta bere subjektua aldi berean eraikitzea eskatzen du, eraldaketa soziala eta botere harremanaren elementu aktiboa den subjektua, jendea alegia. Herri-subjektibotasun berriak automatikoki sortzea da herriaren botereak proposatutako munduaren eraldaketa erradikalaren beste funtsezko osagaia”. (HH)

SUBJEKTU HERRITARRA ETA ASKAPENAREN ETIKA

“Subjektu herritarra askapenaren etika eratzen duen oinarria izendatzeko modua da guretzat, proiektu emantzipatzailearen euskarri eta helburu den hori, batzuei, oro har,

sozialismoa deitzea gustatzen zaigun hori. Dialektika subjektuarekin hasten da, jartzen eta sortzen. Inoiz ezingo nintzateke martxan jarri tipoa urtzen denean. Horregatik, beharrezkoa iruditzen zaigu herrikoitasunaz hitz egitea, botereaz baino lehen". (MM)

ZAPALKUNTZA MODUEN ANIZTASUNA

"Langileen unibertso soziala gero eta heterogeneoagoa da, estratuz saturatua, serializatua. "Herrikoiak" funtsezko antagonismoen esparruan sortutako mendeko klaseen patroi, ideal eta balioetara igortzen du, eta eremu baten mugaketa aipatzen du. Desarmonia eta oposizio batetik abiatuta, zeina oinarri gisa baitauka: "Norberaren lanetik edo besteren esplotaziotik bizitzea", hizkuntzei, sinesmenei, balioei, bizimoduei eta naturarekiko harremanei buruzko oposizio luze bat egin dezakegu. Ukaezina da funtsezko disjuntzio bitar bat (kapital-lana) konfigurazio kapitalista guztien oinarrian dagoela, baina zapalkuntzaren bitartekaritzak eta forma moldaketak egunez egun areagotzen dira". (MM)

SUBJEKTUAREN ANIZTASUNA

"Ziur gaude gizarte-ekimenerako gaitasuna duen herri-subjektua edo "subjektu estrategikoa" plurala eta, beraz, deszentratua izango dela ("erreserba iraultzaileak" bezalaxe), klaseko subjektu bat, bai, baina zentzu ez murriztailean". (MM)

HERRIA, PROIEKTU ASKATZAILEAREN ERAIKUNTZA PROZESU-DINAMIKO BEZALA

"Orduan esaten dugu herria ez dela subjektu berdina, forma-bakarra eta baldintza metafisikoa. (…). Herria gizon eta emakume zapalduen bilera amaigabea da, elkarrizketaren bidez ikur bat bilatzen baitute, bizitzeko oinarri eraginkor bat. Herria, funtsean, kategoria etiko-politiko eta dialektikoa da, eta, beraz, praxi eratzailea da, sustraitzea, proiektu askatzaile baten inguruan artikulatutako identitateak, subjektibotasun-instantzia edo -unea (subjektuaren eraikuntza edo harreman intersubjektiboak, zehazkiago: harreman intersubjektiboak). Herria da borrokatzen duen klase menderatua. Herri-subjektuaren protagonismoa hautatzeak berekin dakar politika askatzailea apustu iraunkor gisa ulertzea, ez axiomak gauzatze gisa". (MM)

HERRIA, ZAPALDUEN PROIEKU KOLEKTIBOA GAUZATZEKO MODUA DA: PRAKTIKAN ERAIKIA

"Esaten dugu "masak", "Jendetzak", herri bihurtzen direla (horrela, "Herri askea" izateko eta errealitate intersubjektibo osoa sortzeko aukera sortzen da), oinarrizko erakunde kolektiboak, gizarte-mugimenduak, askapen-mugimendu politikoak eratzen direnean; herria esplotatuen proiektu kolektiboa gauzatzeko modua dela; mendeko pertsonen borondatea eta utopia dela, eta horrekin bat egiten duela". (MM)

ZATIEN ARTIKULAZIOA, EZ SUBSUMITUAK

"Herriaren nozio honek ez du inolako zatiketarik subsumituko, gehiago aipatzen du klase subalternoen zatien artikulazioa. Zalantzarik gabe: Herria hitz politikoa da. Beraz, ez dugu "Herriaren" definizio itxi eta a priori bat nahi, erabat ukatzen ditugu errepresentazio haserreak edo herriko korporazioak buruzagietan, ugazabetan eta funtzionarioetan,

baztertu egiten ditugu dimentsio bakarreko begiradak”. (MM)

ASKAPEN PROIEKTU BATEN INGURUAN; DIMENTSIO POLITIKO, EKONOMIKO, SOZIALA, ETIKO ETA KULTURALAREKIN.

“José Luis Rebellatorekin bat gatoz honako hau baieztatzean: “Herriak bere aliatu diren sektore guztiak ere hartzen ditu, identifikatzen diren heinean, eta aukera bat egin dute esplotatutako, menderatutako eta baztertutako sektoreekin batera. Orduan, bloke etiko-politiko alternatibo bat da, askapen proiektu baten inguruan eratua. Herria subjektu protagoniko eta kontziente gisa ulertzen du, identitate berri, heldu eta kritiko baten kudeatzaile gisa. Beraz, herri kategoria ez da berez giltzapetuta dagoen kategoria bat. Areago, eraikitzen den zerbait da, tentsioek eta kontraesanek markatutako prozesua, dimentsio objektibo, ekonomiko eta sozialen arteko artikulazioa, alde batetik, eta dimentsio etiko, politiko eta kulturalak, bestetik”. (MM)

KAPITALAREN HARREMAN OSOAREN UKAZIOA IZANGO DEN MUNDU BAT, MUNDU ASKATZAILEA ASKOREN ETXE BEZALA

“Mundu asko mundu batean geratzeko, “Etxe handi bat” eraiki behar da, kapitalaren harreman osoaren ukazioa izango den “mundu bat”, harreman hori gero eta totalizatzaileagoa eta subjektibazio-prozesuen aurkakoagoa den testuinguru batean”. (MM)

HERRIA OSOTASUN MALGU ETA DINAMIKO BAT BEZALA

“Nola pentsatu herri subjektua koordenatu hauetatik? Herri bat non herri asko geratu eta ugaltzen diren? Horrelako zerbait, baina ez ahaztu lehen terminoa: “Herri bat”, beharrezkoa dela. Herria osotasun malgu bat bezala, gorputzaren baterako funtzionamendua eta enuntziazio anitza gaitzen duen lokus-a bezala?” (MM)

EZBERDINTASUNAK ERRESPETATUZ, ARTIKULATZEKO GAITASUNA DUEN SUBJEKTU-IDENTITATE KOLEKTIBO BORROKALARIA

“Kanporakoa ez den osotasun banatzaile baten beharra aldarrikatzen dugu abiapuntu gisa, esperientzia berberetatik sortutako potentzia totalizatzaile baten eta proiekzio hegemoniko baten beharra. Osotasun deferentea berezitasunekin, herri-bizitza kolektiboaren pluralismoa harrapatzen ez duena, aurkitu, konbinatu eta antola daitezkeen aukeren bizilekua dena. Ezberdintasunak zapuztu gabe artikulatzeko gaitasuna duten subjektuen eta identitateen alde egiten dugu, nahiz eta uste dugun antagonismoen ordezkaritzan eta aurrez ezarritako arauetan oinarritutako antolaketa-modu tradizionalak (alderdiak eta mota zaharreko erakunde sindikalak barne) ez daudela horretarako moduan”. (MM)

“Herria, orduan, bere lanetik bizi den klasearen zati zehatz baten subjektibizazio (eta politizazio) gisa ulertzen dugu, ezarritako ordenaren aurka oldartzen dena eta gizarte demokratiko, zuzen eta berdintasunezko baten proiektu unibertsala bere gain hartzen duena eta beste zati zehatz batzuekin artikulatzea bilatzen duena (patu partikular bat unibertsalizatzeko modua, ordena anker eta bidegabe global baten adierazgarri delako)”. (MM)

HERRIA, MENDEKO ANIZTASUNAREN KONTINENTEA ETA ASKATASUNAREN LOGIKEN ARTIKULATZAILE EGOKIA

“Adierazitako guztiagatik, herriaren ideia hori egokia iruditzen zaigu mendeko aniztasunaren kontinentea (oinarri ontologikotzat har daitekeen espazioa) eta berdintasunaren eta askatasunaren logiken arteko artikulazioa eskatzen duen proiektu emantzipatzailearen hedapena izendatzeko”. (MM)

IZAERA SOZIO-POLITIKOA, KAPITALAREN HEGEMONIAREN AURKAKO BORROKAN

“Herri boterearentzat, ezin da existitu, politika independente bat sartu dugu bere sustrai sozialekiko. Subjektu politikoa gizarte-erakundeetatik eta herritik eraikitzen da, ez da politikoa soilik, soziopolitikoa baizik, eta nagusiki hegemonikoaren aurkako borrokan parte hartzeagatik definitzen da”. (HH)

LANGILE KLASEAREN GARRANTZIA, ORTODOXIA ALDE BATERA UTZITA

“Langileen erredukzionismo ortodoxoari erabat ihes egiten dion herri-boterearen posizio hori”. (HH)

JENDARTAREN EMANTZIPAZIOAREN HELBURUAN BAT EGITEN DUEN ORO

“Herri boterearentzat eraldaketaren subjektu politiko berria jendea da, bere izenak berehala adierazten duen bezala. Jendea botere pribatu ugari gehituz edo abstrakzio politiko hutsa pertsonen boterearen bidez bezala ikusten duten posizioen kontrara, errealitatea da. Gizartea emantzipatzeko eraldaketa helburu baten aldeko borrokan parte hartzen duten guztiek osatzen dute. Hori da bere funtsezko definizioa. Pertsonen kategoria gizarte eragileen praxiak eta praxi horrek jarraitzen dituen helburuek zehazten dute. Ideia nagusi horretatik abiatuta ekin diezaiokegu osaerari eta egiturari”. (HH)

ZAPLDUEN ANIZTASUNA, ASKAPEN PROIEKTUA ETA ALIANTZAK

“Askapenaren teologiarako pertsonak gehiengoaren pobre eta zapalduak badira ere, ezaugarri hori ez da funtsezkoa. Gehiengo horrek hainbat osagai ditu; enplegatuak, langile informalak, langabeak, emakumeak, indigenak, lurra eta etxebizitza okupatzen dutenak, eta abar. Gehiengo hori ez da islatzen, lehenik eta behin, pertsona politikoen kategorian, nagusiki proiektu etiko-politiko batek definitzen duen kategoria bat, askapen-proiektua. Beraz, askapenaren teologiarako, kategoriako jendea behartsu eta zapalduetatik haratago doa, eta sektore eta norbanako aliatu guztiak hartzen ditu barnean, beti ere beren burua identifikatzen badute eta erabakiak hartzen badituzte menperatutako eta baztertutako sektore esplotatuekin eta baztertuekin, haiekin borrokan elkarlanean”. (HH)

HERRIA KLASE BORROKA

“Jendea funtsean kategoria etiko-politiko eta dialektikoa da, eta, beraz, praxi konstituziogilea, hala ere, tradizioan sustraitua. Aldi berean, identitate bat da, askapen proiektu baten eta subjektibotasunaren instantzia edo une baten inguruan artikulatua (subjektuaren eraikuntza edo harreman intersubjektiboak). Jendea terminoaren afera klase

borrokaren afera da”.

ZAPALDUEN PROIEKTU KOLEKTIBOA

“Esaten dugu “masak”, “Jendetzak” bihurtzen direla pertsonak (…) oinarrizko erakunde kolektiboetan, mugimendu sozialetan eta askapen mugimendu politikoetan daudenean. Jendea esplotatuen proiektu kolektiboa egiten hasteko modua da; zenbait kontraesan eta paradoxa gainditzea lortzen duten menpekoen borondatea eta utopia da, baina ez osoa. Herriaren kontzeptua ez da zatiketatik desagertzen, mendeko klaseen zatien artikulazioa baizik. Jendea ez dago definituta, azken finean, dimentsio bakar batengatik”. (HH)

HERRI ZAPALDUAREN ZABALTASUNA

“Moncada kuartelari egindako erasoagatik epaitzen zuen auzitegiaren aurrean egindako alegatuan, Fidel Castrok bere mugimenduaren helburuak eta fronte iraultzailearen klase-osaera definitzen ditu: “Ulertzen dugu (…) herri handi bat, denek eskaintzen dutena eta denek engainatzen eta traizionatzen dutena, aberri hobea, duinagoa eta bidezkoagoa nahi duena (…) lanik gabe dauden 700 mila horiek (…) Mila langile industrial eta barazki, (…) ehun mila nekazari txiki, (…) hogeita hamar mila maisu eta profesional, (…) hogei mila merkatari txiki, (…) hamar mila profesional.

KLASE KAPITALISTA EZ DA HERRIA

“Argi dago definizio horretatik baztertutako guztiak ez direla herri Fidelentzat: bankariak, zelaiaren eta hiriaren jabe ertain eta handiak, errentadunak, merkatari handiak eta atzerriko kapitalari lotutako guztiak; hau da, gizarteko klase kapitalista guztiak”. (MGC)

KLASE ZAPALDUAK BERE BOTERE-BITARTEKOEN BIDEZ BERE FORMA SOZIAL OSOA SORTU, EZ SOILIK ESTATUAN. HEGEMONIA SINBOLIKO-MATERIAL ERAIKI

“Fidelen deskribapenarekin orientatzen bagara, ikusiko dugu, oro har, langile ez diren proletarioen eta proletarioak ez diren klaseen zatiak sartzen direla. Herri-boterea klase zapalduek beren bitarteko propioen bidez forma politiko, sozial, kultural, ekonomiko eta militarrak garatzeko duten aukerarekin lotzen dela kontuan hartzen badugu, ikusiko dugu herri-botereak zalantzan jartzen duela, zentralki, klase menderatzaileek gizarte osoaren gainean duten nagusitasuna garatzeko duten gaitasuna, ez soilik Estatuaren boterea”. (MGC)

BOTEREAZ

BOTEREA HARREMAN SOZIAL BEZALA

“Ez da erraza “boterearen” definizio bat proposatzea. (…) abiapuntutzat dugun boterearen kontzepzioak aitortzen du hori harreman sozial bat dela, eta ez objektu, substantzia edo propietate bat. Marxismoan sutan inskribatutako nozio bat da (dialektikoa erlazioak pentsatzen du, ez substantziak), baita beste korronte libertario batzuetan ere, eta, besteak beste, Max Weber eta Bertrand Russell bezalako pentsalari ez marxistek azpimarratu zuten”. (MM)

BOTEREA ET DOMINAZIO POSIZIOAK

“Botere-harreman orok menderatzaileak eta menderatuak lotzen ditu”. (MM)

BOTEREA, ZAPALTZAILE ETA ZAPALDUAK

“Potentzian ez bezala, botereak obedientzia eta menderatze moduren bat inplikatzen ditu. Botereak (a secas) beste pertsona edo talde batzuen ekintzak bere helburuen arabera zehaztu nahi ditu, besteen portaeran eragin nahi du edo, horien arabera, norberaren portaera estrategikoki doitu nahi du”. (MM)

BOTEREAREN DIMENTSIO ANITZAK: INFRA-BOTEREA

“Cornelius Castoriadisek botere txiki erradikal bat identifikatzen zuen, botere esplizitu ororen eta nagusitasun ororen aurrekoa, gizartearen instituzioak berak berak sortzen dituen subjektu guztien gainean egikaritzen duen azpi-botere bat (“infra-botere bat”)”. (MM)

BOTEREAREN DIMENTSIO ESTRATEGIKOA

“Michel Foucaultek zioenez, boterea “ez da eskuratzen, abiatzen edo partekatzen den zerbait, kontserbatzen den edo ihes egiten uzten zaion zerbait; boterea kontaezinezko puntuetatik abiatuta gauzatzen da, eta harreman mugikorren eta berdintasunezkoak ez diren harremanen jokoan” .22 Era berean, boterea ekintza posibleen gaineko ekintza gisa ulertzen zuen eta hiru dimentsio identifikatzen zituen: estrategikoa bata, erakundeen bidez harreman estrategikoak egonkortzea bilatzen duten menderatze-egoerekin lotuta bestea. Bien bitarteko diren teknologien dimentsioa Boterearen kontzepzio foucaultiarraren euskarri asko partekatzen ez baditugu ere (boterea ez zaigu hain anonimoa eta absurdoa iruditzen), dimentsio estrategikoa berreskuratzea interesatzen zaigu hemen, “Bestearen” ekintza-eremu posiblea egituratzeko aukera ematen baitu”. (MM)

BOTEREA PERTSONEN, KLASEEN, NAZIOEN, GENERO ETA ARRAZEN ARTEKO HARREMAN DESOREKATURAKO ERABILTZEN DA.

“Boterea gizabanakoen, taldeen, klaseen eta nazioen arteko harreman sozial desorekatua da. Txosten horietan, alde batek beste baten jokabidea zehaztu nahi du, bere helburuen arabera, edo bestearen portaerak eragina izan dezan saiatu nahi du, bere erreakzioen araberako portaera estrategikoki egokituz”. (HH)

DOMINAZIOAREN BOTEREAREN AURREAN EMANTZIPAZIORAKO BOTEREA ERAIKI

“Boterearen harreman-izaera horretakoa baino ez da, herriaren boterea benetako boterea zergatik den azal dezakeena. Pertsonak dira benetako boterea, menderatzearen biktimak biltzen dituelako, menderatzea onartzea funtsezkoa baita horri eusteko. Botere menderatzailearen nagusitasuna onartu gabe, herriak beti kopuruz gainditzen dituenak, erori egiten da. Aldi berean, boterea behetik, nagusitasunik gabeko gizarte batek baino beste edozein asmo logikoki eduki ezin duen jendearena. Emantzipazioaren botere bat eraikitzeak, beraz, gizartean dauden botere harremanak modu ikusgarrian inbertitu behar direla onartzen du. Agintzen dutenak ezin dira egon erakunde politikoak edo estatuak, baina

pertsonak ahalduntzeko erakundeak, nagusitasun oro baztertzen duten erakundeak bakarrik". (HH)

HERRI BOTEREA EZ DA XIX. MENDEKO ESTATUEN BORONDATE HERRIKOIA, KONTRATU SOZIAL KONSTITUGILE GISA, BAIZIK ETA BORONDATE KOOPERATIBO ZEHATZA, PRAKTIKO ETA ERREALA

"Herri-boterearentzat, herri-subiranotasunaren ideiaren aurka, teorikoki biztanleriaren gehiengo baten ezkutuko borondatea botere konstituziogile gisa ez baita gehiengoaren edo kontratu-motaren baten adierazpen ideala. Borondate kolektibo baten gertaera erreala, erreala eta zehatza da, "Kooperatibaren benetako borondatea", Marxek ere aipatu zuena. Botere horren eraikuntzaren ideia bihurtzen da, Latinoamerika, herri mugimenduen esku-hartzeen helburu estrategikoa eta mugimendu horien eraikuntza sozial, borroka eta garapen teoriko eta praktikoen bilakaera politikoa XX. mendearen amaiera osoan". (HH)

HERRI BOTEREA KLASE ZAPALDUEN PRAKTIKAN ERAIKITZEN DA

"Azken aldagai hori funtsezkoa da. Herriaren boterea berehala nabaria da klaseen praxian oinarritzen den mugimendu praktiko gisa, eta ez lortzea litzatekeen aldez aurretiko teorian". (HH)

DOMINAZIOA, ASIMILAZIOA. HERRI BOTEREAREN ERAIKUNTZAK BAKOITZAREN SUMISIOAREN KATE-MENTAL-MATERIALEN APURKETAN HASTEN DA.

"Askapen-estrategia bat ezin da mugatu ihes egitea edo menderatzea ahalbidetzen duten hutsuneak detektatzeko boterea duen pertsonaren ekintzak aztertzera. Bere jokabide menderatua ere aztertu behar du, eta menpekoa konbentzitzeko boterearen argudiorik hutsalena baztertzeko aukerak obedientzia besterik ez du. Norbanako bakoitzak bere baitan daraman sistemarekiko mendekotasunaren aurkako beharrezko eta atariko borroka hori izan da beti askapenaren eta herri hezkuntzaren kezka nagusia. Herri mugimendu sozialak eraikitzeko abiapuntua da, iraunkorra eta beharrezkoa". (HH)

AUTORITATEARI DESOBEDIENTZIA, EZINBESTEKOA DA BOTERE PROPIOA SORTZEKO

"Autoritateari desobeditzeko modua aurkitzea gai indibiduala eta kolektiboa da, eta oraindik galdetu egin behar zaio, bere boterea eraikitzeko araua eta bidea baino lehen. Behin baino ez da eraikitako botere hori, sistemaren arrakala guztiak erabil ditzakegu, sendotzeko eta indartzeko. Erresistentzia da nagusi, eta Latinoamerikako herri mugimenduek esperientziatik ikasi dute, aukera beti irekia, baita zapalkuntza egoerarik txarrenetan ere". (HH)

HERRI BOTEREA EZ DA "BOTEREA ESKURATZEKO" TRESNA BAT, HELBURUA BAIZIK

"Baina jendearen boterea dela eta, eraikuntza hori ez da boterea hartzeko tresna bat, berez helburu bat da. Gizarte berri bat eraikitzea beti da norberaren eta parte hartzen dugun erakundeen aurkako borroka, bai eta azken finean dauden balioen aurkakoa ere, beste batzuen ordez gizarte alternatibo baten arabera. Eraikuntza horren arrakasta da domeinua eta ustiapena itzultzearen aurkako berme bakarra, eta oraingoaren zeregin bat, eraldaketa-

prozesu batean zehar hedatuko dena, ezinbestean denboran luzatua eta konplexua”. (HH)

Gure ustez, Euskal Herrian herri boterearen inguruan garatzen ari garen gogoeta kolektibo honetarako hurrengo aspektu interesgarriak kontuan hartu beharko lirateke.

Herri boterearen inguruan hausnartzen hasteko, boterearen garrantziaz eta dimentsio anitzetaz eta askapenaren subjektuaren garrantziaz kontzientzia hartu behar da. Izan ere, bien arteko erabateko lotura ematen da dominazio egoeren bidez, eta baita ere askapenaren bideetarako ezinbesteko lotura egon behar delako.

BOTEREA harreman sozialekin lotuta dago, ez da objektu bat, harreman sozial batean ematen den posizio orekatua edo desorekatua. Boterea beraz, dominazio harremanak emateko erabiltzen da gehienetan: besteak menderatzeko; eta dominatzaile eta dominatuaren (zapaltzaile eta zapalduaren) posizioak sortzen dira. Boterea ez da objektu bat, baina objektuen gaineko kontrola botere-harreman horretan eragina dauka. Boterea harreman orokorretan emanten da, baina eremu txikietan ere ematen da, eta bere dimentsioak asko eta anitzak dira: botere materiala, sinbolikoa, politikoa, ekonomikoa, soziala, psikologikoa, kulturala, etikoa, eta abar. Botereak dominazio harreman sozialak (materialak, sinbolikoak, etikoak,…) sortzen ditu forma eta eremu askotan, pertsonen artean (klase zapalkuntza, genero zapalkuntza, arraza zapalkuntza, nazio zapalkuntza, sexu zapalkuntza,…) zein pertsonak-amalurraren artean (amalurraren zapalkuntza, beste espeziekiko zapalkuntza).

HERRIAZ eta SUBJEKTUAZ. Botereaz hitz egiteko, ezinbestean subjektuez hitz egin behar dugu. Izan ere, boterea subjektuen arteko harremanean ematen da, eta subjektuak dira dominazio posizio desberdinetan kokatzen direnak. Subjektu dominatzailea-zapaltzailea eta subjektu dominatua-zapaldua. Herria ezinbesteko subjektua da askapen dinamika-estrategia baterako. Herria, klase zapalduarekin eta askapenaren etikaren garapenarekin lotzen da. Zapalkuntzaren moduen aniztasunean klase zapalduaren aniztasuna islatzen da. Herria, proiektu askatzailea eraikitzeko subjektua da, baina era berean, herria proiektu askatzailea eraikuntzan sortzen da ere bai. Hau da, Herria, zapalkuntzaren kontrako eta askatasunaren aldeko eraikuntza bidean egiten da: praktikan. Herriaren aniztasuna elkarlanean bateratu eta artikulatu behar da, desberdintasunak errespetatuz. Identitate askatzaile bateratu batean sortu, bakoitzaren identitateak subsumitu eta desagertu gabe. Kapitalaren aurkako borrokan, Herriaren nortasun sozio-politiko kolektiboa eraikitzen da. Langile klasearen ikuspegi ortodoxoa gaindituz, herri langilearen aniztasuna eta zabaltasuna aldarrikatzea garrantzitsua da, langile klasea daukan garrantzia ahaztu gabe eta kontuan hartuz. Herrian, jendartearen emantzipazioaren aldeko borrokan bat egiten duen pertsona oro kokatzen da, bide horretan, gainera, proiektu askatzailerako aliantza eta artikulazioak eginez. Herrian, zapalduen artikulazioa eta elkarlana garatzen da. Klase kapitalista eta zapaltzailea ez da herria, askapenaren alde borrokatzen duen klase zapaldua da Herria, bere zentzu zabal eta anitzean.

Herriak, bere boterea (herri boterea) sortu eta eraiki behar du, maila eta eremu guztietan, proiektu askatzailearen etika eta logikan nagusitasun-hegemonia integral berri bat sortzeko asmoarekin (hegemonia kultaral, sozial, ekonomikoa, politikoa, etikoa eta abar). Herri boterearen eraikuntza eremu guztietan eman behar da. Obedientzia eta alienazio

pertsonaletik hasi eta eremu kolektibo guztietara zabalduz, herri botere material, sinboliko, politiko, etikoa, ekonomikoa,… sortuz. Herri boterea ez da subirautza nazional burgesa, klase zapalduaren borroka-praktika baizik. Herri boterea beraz, ez da bitarteko soil bat, era berean bitartekoa eta helburua da.

* Hurrengo artikulu desberdinetan, ariketa kolektibo bat bezala eta parte-hartzaile desberdinekin, botereaz, zapalkuntza eta emantziazioaz hausnartzen jarraituko dugu. Eta horrekin batera, gogoeta kolektibo honen erdian dagoen HERRI BOTEREA kontzeptuaz hausnartzen jarraituko dugu, aspektu desberdinak kontuan hartuz: herri boterearen izaeraz, ulertzeko moduaz, ezaugarriaz, formulazio posibleetaz, eta abar…; herri boterea eta bere aspektu desberdinen inguruan: etika, subjektua, klasearen afera, generoaren afera, kultura, hegemonia,…; herri boterea eta Euskal Herrian garatu diren esperientzia desberdinak; eta herri boterearen inguruan landu daitezken beste aspektu zehatz edo orokorretaz.

_____

https://www.lahaine.org/mm_ss_est_esp.php/herriaz-eta-botereaz-zenbait-apunte